

Dissertatio Politica, De Lotteriis

Rostochii: Typis Nicolai Schwiegerovii, [1725]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1002502659>

Druck Freier Zugang

RU jurist. 24.Mart.1725
Mantzel, Ern. Joh. Frid.

32
Q. D. B. V.
DISSERTATIO POLITICA,
DE
LOTTERIIS,

QVAM
ASSISTENTE DIVINA CLEMENTIA,
IN
ACADEMIA ROSTOCHIENSI,

ANNO MDCCXXV. D. xxiv. MARTII

PRÆSIDE

ERNEST. JOH. FRID.

SSSSSSS,

JUR. UTR. ET PHILOS. DOCT. AC
MORAL. PROF. ORD.

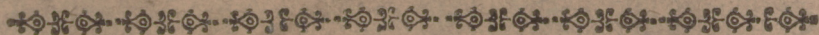
AFFINE & STUDIORUM SUORUM PROMOTORE
ÆSTUMATISSIMO

defendet

THEODORUS ERNESTUS

SEEBER/

ROST. L. L. STUD.

ROSTOCHII,

Typis NICOLAI SCHWIEGEROVII, Ampliff. Senat. Typogr.

B-17

*Viris Prænobilissimis, Consultissimis,
atque Amplissimis,*

DOMINO

JOHANNI CASPARO STEVER,

Statuum Provincialium Mecklenburgicorum
Syndico Spectatissimo;

DOMINO

THEOD. MATTHÆO STEVER,

Patruis Suis omni veneratione prosequendis;

DOMINO

JOHANNI VALENT. STEVER,

Jur. Utr. Cand. Reipublicæque Rostochiensis Senatori
& Protonotario prudentissimo,
fidelissimo.

DOMINO

CHRISTIANO FRID. STEVER,

Medicinæ Doctorando dignissimo, & Ottoniæ in
in Fionia Practico felicissimo.

Fratribus suis deamatissimis;

Primitias hæc Academicas

sacras esse cupit

THEOD. ERN. STEVER.

DISSERTATIO POLITICA, DE LOTTERIIS.

§. I.

Emo fanè publicorum negotiorum adeo ignarus est, ut de Lotteriis minimum murmurari non audiverit; Quapropter dum de illis pro tempore quædam in chartam conjicere placuit, nulli ea displicere credimus.

Vulgatissimum itaque esse remur, Lotteriæ vocabulum quoad modernam pronunciationem aliquid peregrini sapere, ita ut facile quis persuaderi posset, ut credat, negotium institutumque Lotteriarum non esse Germanum, sed exoticum, Italisque Gallisvè fortean tribuendum. Verùm accuratius rem ponderantibus constabit, nihil peregrini neque in voce neque in ipsa tractatione obvium esse; Siquidem clarissima est derivatio a Germanico vocabulo *Loß*, quod in lingua Saxonica inferiori, priscisque usitata, effertur een *Lott*: Et quidem ita, prouti more variis, & præsertim germanicæ linguæ consveto, negotium aliquod denominatur, confecto vocabulo in *ey* desinente & ab illa re & circumstantia, quæ maximum facit punctum, derivato: Sic enim e. g. ab *Hasen* venit *Haserey* vid. STRUV, *Jurisprud. Rom. Germ.*

A

Germ. ad L. Rhod. de Factu p. 489. quibus quilibet sexcenta addere poterit.

§. II.

Et quamvis quoad terminum Lotteriae quamplurimae linguae inter se conveniant, ita ut e. g. Gallice etiam appelletur lotterie, descendens a lot, ein *Stüel*, ein *Antheil*; Tamen eapropter non erit contra nostram vernaculam pronunciandum, sed merito inhærendum sententiae, quod Lotterey descendat ex antiquo & moderno Lott.

Et in hoc ipso confirmamur, quia Latinis quidem negotium fortiendi non penitus fuit ignotum, ast vocabulum unde terminus Lotterey possit deduci neutiquam familiare. Unde dubium etiam nobis emerfit, quonam termino satis adaequatè Latino uti voluerimus, An scilicet cum Præcl. Dn. M. DRAGHEIM⁹ *Fam. & Amico Nostro Honoratissimo*, ludicram sortitionem schedularum (*vid. Coroll. disp. 2. de Definit. DEI*) hoc negotium appellandum esset: An vero Lotteriae vox, ut notoriae acceptionis, retinenda. Græcos quod attinet, illi quidem in dialecto Jonica vocem *λογχη* sortitionem denotantem, ast non sine violentia cum nostro, Lotteria, convenientem, habent usurpantque.

§. III.

Stat itaque sententia, donec meliora edoceamur, vocem Lotterey esse Germanicam: Neminemque offendant, quod per duplex t & per e Lotteriae vocem scribere placuerit, sic etenim convenientissimum iudicavimus. Quod autem methodus & ratio per sortes agendi adeo sit antiqua, ut nulli sane genti quoad inventionem sit tutò tribuenda, hoc in aprico est; Conf. Lev. XVI. Jos. XIII. XIII. Judic. XX. 10. Nehem. X. 34. Imò hac de re disputare, nostrum non est; Prouti & instituti ratio non permittit, ut sexcenties tractatam de moralitate
fortium

lat. Namur

gr. Namur

sortium, materiam, hic inculcemus, quia nobis sufficit, Sortem per se, esse negotium indifferens, cujus iustitia vel impietas demum ex usu erit æstimanda. Evolvantur Moralistarum Politicorumque Scriptorum Systemata & Compendia, in quorum nullo non hujus materiæ dabitur investigatio, factis variis distinctionibus, in divisionem &c. Conf. etiam Excell. Dn. D. SIBRANDI FAVORIS atque Collegæ nostri Colendissimi Diss. de Sorte, annexa Diss. posteriori, de Jure Parium tabularum & votorum. hab. Rost. 1721. COTHM. Vol. V. Conf. 29. n. 26. DANNHAWER diss. Theol. de Sortibus biblicis, tot. tit. X. de Sortileg. §. 24 l. de Legat. l. 14. ff. de Judic. l. 5. ff. fam. ercisc. RICHTERI diss. de Judicio Sortis, Jen. 1672.

§. IV.

Si jam Lotteria ut species sortitionis erit singulariter describenda, tot se offerunt variantes methodi, ut difficulter genuina possit dari definitio: Illustri PUFENDORFFIUS Libr. V. de Jur. Nat. & Gent. cap. 9. §. 6. de Lotteriis differens, conceptum suum de illis hisce includit & communicat vocibus: In Lotaria duo contractus miscentur; Nam respectu ejus, qui rem suam ita sortientibus exponit, est species venditionis: respectu autem eorum, qui sortiantur, est Contractus sortis divisorie, dum ita inter ipsos convenit, ut cui fors favet, ille solus rem habeat, & reliqui suæ symbolæ faciant dispendium. Clariora fere sunt verba EJSUSD. Libr. I. Cap. 15. §. 13. de Off. Hom. & Civ. in quibus omnem illum contractum appellat Lotariam, vi cujus plures rem quandam collatitia emunt pecunia, & postmodum sorte decernunt, cui soli ea tota cedere debeat, si aliquis e. g. eqvum statuto pretio exponit sortiendum, cui obtingat, ac deinde in pretium & summam plures symbolam conferunt, aleamque jaciunt, quis eqvum sit habiturus. Conf. Magn. Dan. OMEISII Prof. Altorf. diss. de Contractibus qui aleam continent. ad Pufend. Lib. 1. de O. H. & Civ.

A 2

§. V.

S. V.

Scripsit pro suo tempore PUFENDORF-
FIUS, quo Lotteriæ nondum ad morem hodie-
rum tractabantur, quapropter neutiquam taxandus ille
venit. Quotquot enim temporum paulò antiquiorum Scri-
ptores Lotteriarum faciunt mentionem, tot eundem
cum Pufendorffio produnt conceptum. Sic Joh. Christoph.
BECMANN. *Lin. Doctr. Moral. Cap. VIII. §. 12.* Quæ-
rens: *Quid de contractibus illis sortium, quos Lotarias vocant
& Riffas* (NB. hoc Vocabulum Riffæ alias rarò est obvi-
um, OMEISIUS autem supra citatus allegat Martini
DELRIO *Disquis. Mag.* dicitq; eundem asserere Symbo-
las collatitias dici Lota, unde contractus dicatur Lota-
ria, & vulgo la raffa, aut riffe) *sentiendum?* respondet:
Pro iis facere videtur, quod nihil aliud sint, quam implicita qua-
dam venditio, respectu exponentis merces illas, & sors divisoria,
respectu emptorum.

§. VI.

Si autem hodierna consideramus tempora, verum
equidem est, quotidianis consuetudinibus & ad luxu-
riam usque celebrari adhuc contractus Sortis divisorios
secundum Pufendorffianam Becmanianamque mentem;
Aft in propatulo est, Lotteriæ denominatione proprie
venire: *Collationem voluntariam pecunie, invitatione publi-*
ca & ad omnium terrarum cives directam, factam, cum in finem
eaque sub spe, ut in solenni distributione proportionata, aliis sci-
licet majora, aliis minora cedant lucra, detractis in usum pu-
blici portionibus, quæ nihil recipientibus decedunt. Et cum
hac nostra descriptione concordat id, quod Ex-
cell. Dn. WEBERUS celebr. *Giessensium Philosophus & JCtus*
in notis ad allegatum Pufendorffii locum, posuit: *Non ea sola*
Lotaria species est, sed & aliis modis fieri solevit; e.g. Consen-
tiunt plures in certam quantitatem seu summam a se conferen-
dam; eam deinceps in partes inæquales majores & minores di-
vidunt,

Def.

vidunt, non tamen tot, quot erant conferentes; & post sorte decernunt, quibus singula portiones cedere debeant, SOLET ETIAM INTERDUM DE TOTA QUANTITATE PARS ALIQUA DESTINARI AD PUBLICOS USUS VEL AD PIAS CAUSAS.

§. VII.

Hic ut credimus genuinus hodiernarum Lotteriarum solennium conceptus est; & quamvis pro voluntate designantium & publicantium variantes interdum occurrant circumstantiæ, illas tamen nihil moramur, sed communiore rationi & methodo nostram descriptionem accommodatam esse, contenti sumus.

§. VIII.

Datur etiam species Ludorum qui continent aleam, quam dicunt *Ollam fortune*, cujus descriptionem dat PUFEND. de O.H. & C. Libr. C 15. §. 13. & quidem sequentem: *Olla fortuna est, quando, dejecto in urnam certo tesserarum & schedularum numero, inscriptarum & inanium, pretio redimitur facultas extrahendi, ita ut extrahens id accipiat, quod illarum inscriptio præ se fert.* Qui hæc verba considerat, proximam cum Lotteriis a nobis descriptis invenit similitudinem, adeo ut in solo nomine & levissimis forte circumstantiis lateat differentia. Audiamus OMEISIUM ad loc. Pufend. ita commentantem: *Olla fortuna est Contractus, quo, data certa pecunia summa, facultas redimitur tesseram sive schedulam vel inanem vel mercis indicem, extrahendi, ita ut extrahens vel nihil, vel id quod inscriptio designat, accipiat.* Caveatur hoc in Contractu, ne pretium schedularum multum excedat pretium mercium ibi expositarum, quod iniquitatem sane præ se ferret. Concessum tamen est, ut pretium schedularum aliquantum pretium mercium superet; quoniam hominibus illis quis ollas fortune construunt, sumtus sunt faciendi, multique labores impendendi; & accidere potest, ut pretiosissima quaque ab initio statim urna exeat,

remanentibus plerisque schedulis inanibus; quo facto, nemo amplius ad schedulas redimendas facile accedet. Urnas hasce seu Ollas fortune nonnulli bene constitutis Rebus publicis exesse volunt, quia homines iis decipiantur, horumque loculi emungantur, & quod propter unius questum, multorum damnum non sit permittendum. Verum sciendum, non privalem & pro cuiusque arbitrio permitti debere, ut instituantur ejusmodi olla fortune, nec imposturis indulgendum: Sed si adornantur publice auctore Principe aut Republica, vel hujus Consensu, inque officialium publicorum presentia, attendentium, ut iustitia contractus illasa maneat, non adeo videntur reprobanda, praesertim si tales Olla adhibeantur ad colligendam pecuniam publicis operibus infumendam, vel etiam sublevanda aliorum egestati; Ubi & largius esse potest pretium schedularum junctim sumtarum, quam rerum quae ibi exposita sunt. Excessus namque ille rationem habet tributii alicujus ultionis, aut elemosynae hilariter modo elicite &c.

Qui haec verba Pufendorffio-Omeisiana considerat, accuratam fere obviam habet descriptionem modernarum Lotteriarum; Et quid hoc mirum, dum Olla fortunae etiam nostro tempore, sit Species Lotteriarum. Audiamus etiam SCHOEPFFERUM *diff. de hoc. lud. justitia* Cap. I. §. 34. ita scribentem: Olla fortuna in effectu per omnia convenit cum lusu fortune, cum hic quoque plures homines aliquid conferant, & illi attribuant, quem fortuna demonstraverit. Omnes enim hic conveniunt animo lucrandi, pauci tamen sunt quas spes non fallat, sed ea propter pecuniam amissam non recipiunt, nec prodigi declarari possunt, quia bonorum suorum partem in exploranda fortuna consumserunt modo omnia sine fraude agamur. Hinc ollam fortune inter ludos licitos referunt STRUV. *Exerc. 15. th. 58.* ENGELBRECHT. *ad ff. disp. 8. th. 23.*

§. IX.

Nos ex dictis, quibus Lotteriae hodiernae satis sunt depictae,

pietæ, capimus argumentum ad affirmandam quaestionem
mox movendam. Varia etenim nunc obveniunt capita,
quæ mentione haud videntur esse indigna, quapropter sin-
gula examinare pro tempore æquum judicavimus.

Præjudicialis itaque & maxima primo loco se fug-
gerit quaestio: *Utrum istiusmodi Lotterias instituere licitum sit?*
Circa quam de responsione affirmativa nil dubitamus,
hæsitamusve: utut enim de ludis in genere res non adeo
clara sit, sed tam Moralistæ quam Jcti varia circa illos
moneant, magistratuique Civili multa circa ipsos relicta
sint disponenda, videantur instar omnium B. SCHOEPP-
FERI *Diff. de hodiernorum lud. Justit. hab. Erf. 1690.* EN-
GELBRECHT *de Justo naturali ludorum in pecuniam hab.*
Helmst. LEHMANN *de variis ludorum generibus*, BECH-
MANN *de Jure ludendi*; BECMANN *Lin. Doctr. Moralis*
Cap. VIII. Dn. D. BESELIN. Faut. atque Amici nostri colen-
diff. Diff. de Rigore Juris Romani circa Ludos adprobando hab.
Rost. 1723. Add. PUFENDORF. *Maj. op. J. N. &*
G. & Compend. Conf. etiam tot. tit. C. & ff. de Aleatoribus.
Tamen Lotteriæ solennes & publicæ juxta nostram
descriptionem institutæ, in vetitorum prohibendorum-
que ludorum non veniunt censum. Nulla enim vel
aliorum ludorum in pecuniam concomitantia, nullæque
consequentia circa Lotterias obveniunt, sed omnia ex
arbitrio honestorum graviumque Virorum peraguntur;
ad hæc bono publico, utilitatique communi id quod for-
te unus vel alter de sua pecunia desiderat, tribuitur.

§. X.

Et quod maximum, Patribus Patriæ, h. e. Mode-
ratoribus Rerumpublicarum & Provisoribus Directori-
busque piorum corporum pro officii ratione id incum-
bit, ut caveant, ne Respublica, aliaque ipsis concedita
Pia causa detrimentum capiat; prospiciantque, ut salu-
taria atque laudabilia, influxumque in totius societatis
humanæ

humanæ felicitatem habentia, instituantur, conserventur, augeantur, amplificentur. Jam autem deficiente fisco & ærario, vel ad institutum non sufficiente, nulla sane dabitur felicior ratio publicam pecuniam colligendi accipiendique, quam per Lotterias secundum definitionem datam, institutas. Conf. id, quod aliquando Prudentissimus Venetus respondit ei, qui Lotterias dissuadebat: *Piaceffe a Iddio, che la Republica non habbia mai altri nemici che la Lotteria, perche potrebbe gloriarsi d' haver nemici, che la beneficano.*

§. XI.

Autores Politici, ad materiam de pecunia publica, de fisco, deque ærario constituendo & amplificando devenientes, multi sane sunt & merito sunt, in enumerandis rationibus & methodis licitis & honestis, quibus vel Summi Imperantes, vel etiam Civitates & Respublicæ utuntur: Et nisi a scopo alienum esset, decem & quod excurrit earundem enumerare possemus: *Vid. interim CLAPMAR. de Arcan. Rerump. Libr. V. cap. 1. 2. BODINUS de Republ. Libr. VI. cap. 1. 2. HERM. CONRING. Helmstad. olim ornamentum, diss. de Ærario boni Principis recte constituendo, augendo & conservando hab. 1663. M. CHR. FRID. FRANCKENSTEIN diss. de Ærario hab. Lips. 1646. Incertus Aut. Diss. de Jure detractiois & emigrationis cont. in Collect. Fritschiana Diss. Jur. Publ. facta 1667. Nr. 3. & 6. LAUTERB. diss. mox citanda. Et quem primo nominare debuissimus Philophorum Tritavus ARISTOTELES in suis Politicis.*

§. XII.

Ast de modo pecuniam publicam coagendi per Lotterias nemo horum cogitavit, vel etiam cogitare potuit ob modernæ methodi Lotteriarum inventi absentiam. *Conf. §. 4.* Licet itaque hæcce ratio sit nova, tamen minime est suspecta, nec referenda ad Pseudo-Policorum Machiavellistarumve inventiones, subditos & provincias

cias pecunia emungendi, cujus exemplum experta nuper est Gallia. Cuilibet enim ocularis datur demonstratio, in quantum sibi spem lucri facere, vel quatenus pecuniam suam pro derelicta habere debeat; Obviumque ipsi est, non privatos ex perditis saginari, sed publicam salutem exinde promoveri, stabiliri.

§. XIII.

Et certe pecunia publica ad sumtus publicos eroganda nil potest esse utilius? Adeo ut ridendi sanè sint, qui contra fiscum disputant, putantes, in frangenti necessitatis circumstantia, satis pecuniæ a Civibus colligi posse, aliisque rationibus in contrarium utentes, quas allegatorum Autorum aliqui rejecerunt, & præsertim FRANCKENSTEIN satis digne refutavit. Conf. B. LAUTERBACHII *diff. de Jure Fisci hab. Tub. 1659. proæm.* Prouti & res ipsa loquitur, quam difficile sit inconvetas exigere collectas, quamque salutare per ordinarias Cives oneris patientes reddere. Conferatur proverbium: Die Steuern sind wie die Schuhe, wenn dieselben neu, so drücken sie mehrmahlen gar empfindlich, wenn sie aber eine Zeit getragen, so fühlet man nichts Beschwerliches mehr. Evolvatur etiam Nov. CXLIX. c. 2. & CLXI. c. 2. Ubi describitur, quantum Reipublicæ intersit, pecuniam publicam colligere. Conf. l. 1. §. 20. ff. de Quest. BUNSOV. Tr. de Jure detract. & emigr. Proæm. Qui mystici corporis Reip. alimenta vocat pecuniam publicam, qua sine scilicet, in maciem & tabiem erit recidivum.

§. XIV.

Sed hæc incidenter, quia Lotteriæ ad nullam collectarum, ex quibus fiscus vel ordinarie vel extraordinarie locupletari solet, referri potest speciem. vid. Andr. AMSELII *J. C. ol. Acad. nostra famigerat. diff. de Collectis hab. 1684.* qui Collectas ord. & extraord. definit, quod sint: Contributiones publica pro Reip. commodo vel necessitate ab iis,

B

qui

qui potestatem habent, indicta. Confer. BOGER. de Jure Col-
lect. cap. I. n. 1. COLLEG. ARG. tit. de Censib. th. 19. D. HE-
GENWALD diff. de Tributis extraord. hab. Rost. 1663.
Et quamvis a quibusdam addi præterea solet tertia spe-
cies Collectarum, quas dicunt *Voluntarias*, quæ etiam ab
illis indici possunt, qui alias jus collectandi non habent,
vid. COTHM. IV. Conf. 3. n. 258. Tamen Lotteriæ neque
ad hanc speciem referri possunt, quia Civitatem & cir-
culos jurisdictionis publicantium egrediuntur. Unde
fatis etiam patet ad nullam speciem Regalium Lotterias
numerari posse.

§. XV.

Nunc in viam ut redeamus, descriptio data paulò
curatius erit explananda; *Voluntaria* itaque cur dicatur
collatio, clarissimum ex dictis est, quia scilicet uniuscu-
jusque arbitrio relictum manet, habita facultatum sua-
rum ratione, unam, vel plures, vel nullam sibi vindic-
care symbolam; Quod ipsum etiam ex vocabulo *invita-
tionis* apparet, quippe quod nullam obligationis imposi-
tionem, sed persuasionem tantum denotare potest.

§. XVI.

Emergit autem hic palmaria quædam quæstio &
controversia: *An liceat voluntatem suam huic invitationi
accommodare?* vel quod idem est: *Utrum fas sit pecuniam
suam in Lotterias exponere?* Ad quam definiendam in thesi
respondemus: *OMNINO*: Et quidem quia 1.) Antece-
dentem quæstionem non nisi affirmando resolvere po-
tuimus; Dum enim, à Patribus Patriæ invitationem li-
cité institui posse, diximus, præsumtio emergit, nemi-
nem ab illis invitari ad peccandum. Quia 2.) Ab aliis
dudum decusum est, non solum unicuique licere rem
suam spe lucri periculo exponere; Sed etiam modicos
ludos in pecuniam, sponsones & alios Contractus, qui
aleam continent, citra turpitudinis notam celebrari
posse

posse. vid. PUFEND. de O. H. & C. Libri I. Cap. XV. §. 13. & Tract. Maj. Libr. V. c. IX. §. 5. OMEIS. diff. supra cit. LUDOVICI diff. de Natura & Interpretatione Sponsionum hab. Hal. 1704. Consult. Dn. D. KROHNII Tract. de Affec- rationibus ed. 1724. Conf. sing. SCHOEPP. diff. de hoc lud. Justitia Cap. I. §. 34. Quicquid etiam ratione Spon- sionum in contrarium sentiat Gen. Dn. de REIBNIZ diff. spec. quam examinandam sibi sumet Dn. D. LEYSERUS, Helm- stadiensis Prof. vid. Catal. Edend.

§. XVII.

Et has rationes sufficientes esse, nemo sane infici- as ibit; Imo vix impetrare a nobis possumus, quin af- firmemus, Quemlibet ex obligatione, qua trahitur ad commodum suum quavis ratione licita promovendum teneri, ad capiendas pro facultatibus suis symbolas. Si enim generaliter verum est, spe lucri h. e. ob probabi- liter reportandum commodum & emolumentum quem- libet posse licite vires & opes suas frugaliter impendere; Et si verum est in Lotteriis multos conferentium pecu- nias, obtinere pretia; Verum etiam est, quemlibet ob- ligatione interna quasi adigi ad faciendum periculum. Et quidem eo magis, quia omnium sortientium conditio ab initio contractus est eadem & æqualis, & quia commo- da est ratio & methodus perveniendi ad opes, unde le- vari possit misera & tenuis hujus vitæ conditio: Ne quid dicamus de Lotteriarum instituto, quod utpluri- mum tendit ad salutis publicæ promotionem, in quam præterea quilibet omni modo ferri debet. Sed hac de materia in subsequen- tibus.

§. XIX.

Quod autem secundum regulas prudentiæ hic sit procedendum, ita scilicet, ut decerpta tantum particu- la bonorum, non maxima pars eorundem periculo ex- ponatur, in propatulo est; Inprudenter enim notam

sibi conciliaret, qui fallaci aleæ omnem suam fortunam committere vellet. Si igitur prudentis mercatoris est, proportionata facere pericula, daß ein Rauffmann zur See auff einmahl und nach einen Ort nicht mehr als den dritten Theil oder höchstens die Helffte des Seinigen hazardiren muß; Sequitur quod in Lotterias vix centesima pars sit destinanda, ob disparitatem probabilitatis circa lucrum. Ut taceamus, Reipublicæ interesse, ne quis re, sua male utatur, §. 3. *I. de his qui sui vel. alien.*

§. XIX.

Et quamvis jam nostrum non sit fusè disputare, in quantum haberi possit aliquis pro prodigo nec ne? Id tamen ex regulis Ethico-Politico-Oeconomicis in præfentiarum asserere nostrum est: Illum, qui vel maximam bonorum suorum partem, vel omnem suam supellectilem periculo Lotteriarum exponere vellet, graviter in sana harum disciplinarum impingere principia. *Evolv. SCHOEPPF. diss. cit. ubi §. 34. Cap. I. scribit: Non prodigi declarari possunt, qui bonorum suorum partem in exploranda fortuna consumserunt. Conf. Hist. Remarques de Anno 1703. p. 275. sqq.*

§. XX.

Sed ut prosequamur definitionem, in ea dicitur, invitationem esse *publicam*: Quo ipso satis elucescit, Privatos non posse proprio lubitu Lotterias instituere, sed relinquendam esse hanc facultatem iis, qui publica curant, & ad ea vel stabilienda, vel augmentanda, vel amplificanda methodo tali provehuntur. *An autem superiorum Concessione privati possint Lotterias exscribere & collationem tentare? Dubio caret, & frequentissimis comprobatur exemplis. Conf. Hist. Remarques de anno 1703 p. 274. sqq. ubi Autor varia cumulat huc facientia.*

§. XXI.

Nisi jam supra dictum esset, quod Lotteriæ ad nul-

lam

Iam speciem Collectarum hætenus ab Autoribus enumeratarum referri queant, commoda hic daretur ratio idem dicendi, dum in descriptionis contextu exprimitur, *invitationem istam publicam dirigi ad omnium terrarum Cives*; Quid enim clarius esse possit, nescimus. Quæcunque enim egrediuntur circulos hujus vel illius Jurisdictionis, illa non nisi latissima & abusiva significatione Collectarum nomine venire posse, ipse luseus videt.

§. XXII.

Circa modum determinandi lucra eorumque quantitates, nihil sane nostram ingreditur Commentationem; Id enim prudentiæ publicæ relictum manet, quam dulce canendum sit, ut conferentes invitentur. Nec nostrum erit, ut hic loci demus novos Conspectus atque dispositiones, quomodo Lotteria institui debeat; Quia Praxis jam nostro tempore est multiplex, & forte cum die adhuc multiplicabitur.

§. XXIII.

Magis autem nostram ferit meditationem politicam, *detractio portionum in publicos usus*. Quæ enim superius memorata sunt de Cura Præfectorum & Patrum patriæ, ea hic iterum meditanda obveniunt. Stat itaque, immotumque manet, Lotterias esse licitum honestumque medium promovendi salutem publicam. Et quod attinet victores, quorum summæ portiones illas decerpuntur, illi neutiquam hoc ægre ferre possunt, quia ab initio in id consenserunt.

§. XXIV.

Sufficiant hæc ad explanandam Lotteriarum definitionem; Jamque animus esset levi, ut ajunt, brachio, tangendi quæstiones quasdam Jurisprudentiam Civilem ingredientibus; Nisi dicis gratia paucula quædam non definienda sed tantum memoranda restarent miscellanea.

Est autem ex illis quæstio: *An circa Lotterias statu-*

B 3

endus

endus sit *Concursus divinus*, ita ut ex arbitrio *DEI* distribuatur pretia & lucra? Quam penitus decidendam quidem nobis non sumimus, quoniam extra Sphæram Philosophicam est, in providentiæ divinæ sanctuarium audacter accedere. Quantum interim philosophia novit: *DEUS* T. O. M. omnium rerum Creator, est etiam earum rerum providus moderator; Et quidem ita, ut non solum prævideat & præsciat, quid huic vel illi eventurum sit; Sed ut etiam pro unius cujusque momenti circumstantia ex beneplacito agat. Annon autem *DEUS* ille quædam negotia quosdamq; eventus, secundum illud ipsum beneplacitum, fato, ut loquuntur & naturalibus circumstantiis operationibusque, quibus vim haud infert, committat? Non est ut disputemus. Et si hoc verum, Lotterias meritò ad talia negotia numeramus, consequenterque concludimus, quod, quantum philosophia novit, *DEO* Lotteriæ displicere equidem non possint, ast quod citra miracula, quæ tamen haud temerè sunt statuenda, concursus Ejusdem in distributione schedularum, allegari & defendi non queat. *SED HÆC DICTA SUNTO SALVIS ALIORUM JUDICIIS.*

§. XXV.

Quibus etiam committimus dijudicationem Casus Conscientiæ, quem per discursum Anonymus quidam nuper proposuit: *An ille nimirum qui in Lotteriam ad pios usus destinatam e. g. 100. thaleros exponit, nihilque lucratur, in Conscientia sibi gratulari possit, quod 100. thaleros ad piam causam donaverit?* Licet: enim credamus, quod frustra sibi illud persvadeat, & quod haud procul ab iis distet, qui Bona opera tam scrupulose & confidenter faciunt; Tamen lubentes abstinemus, ne vel falcem in alienam mittamus messerem, vel aliquid adstruamus, quod religio non patitur.

§. XXVI.

Nunc autem datur Via Politico-moralia deferendi, & paucissimis ea tangendi, quæ circa Lotteriarum materiam ex Jure Civili depromenda erunt. Verum *paucissimis* nos dicimus, h. e. prætereundo quasi ea tangemus, quia alias ex professo dissertationem Juridicam conscribere deberemus, quod tamen pro temporis ratione facere animus haud est.

Continuetur igitur Methodus nostra, per quaestiones ea proponendi. Quæritur itaque I. *Utrum is, qui semel nomen dedit Lotteria, h. e. qui Symbolam redemit, teneatur eo casu quo varia successivaque constituuntur classes (Appellations) necessario continuare?* Resp. Regulam: Quodcunque ab initio erat voluntatis, postea fit necessitatis, hic applicabilem quidem videri, ast revera applicari eandem haud posse, ob incertitudinem conferentium qui ut plurimum expressa dare nomina non solent; Atque ea propter, ne Lotteriam instituentes in infinitas distrahantur lites, tutius est, ut asseramus; Illos, qui Lotterias publicant colliguntq; hoc periculum suum facere, eaque propter sibi habere, quod in illud seipsosmet conjicere voluerint.

§. XXVII.

Quaest. II. An Tutor vel Curator possit de pecunia pupillari citra suum periculum aliquid Lotteria periculo exponere? Resp. Neg. Quia Tutor tenetur pecuniam pupillarem licito exponere fœnori *authent. Novissimè C. de admin. tut. Nov. 22. c. 1. 7. l. 24. C. de admin. tul. l. 7. C. de Episc. & Cler. l. 3. C. de Usur. Pup. & DD. spec. Petr. MULLER. diff. de Pecunia pupillari hab. Jen. 1681. NORICUS diff. de Pecunia pup. tuto collocanda.* Et quamvis videatur pecunia illa fœnori exposita, tamen reapse ob maximam incertitudinem lucri, illi nummi pro deperditis & derelictis ferè sunt habendi. Jam autem notissimi Juris est, Tutor

rem

rem certitudinis observantissimum esse debere, nisi in periculum restitutionis se dare voluerit.

§. XXIX.

Possset quidem Objici: Tutorem teneri ad conditionem pupilli omni licito & honesto modo augmentandam; Verum responsio in promptu est, scilicet quod semper certitudinis ratio sit habenda.

Obstare etiam videtur: Quod Tutor pupillo ad donationes, honestas recreationes, moderatas eleemosynas & his similia possit concedere. *Vid. BARBOS. Collect. in Cod. Libr. V. p. 536.* Ast pro pupilli Conditione hoc demum fieri posse, & ab illis casibus ad Lotterias non valere Consequentiam, clarum est. Nisi forte pupillus sit illustis aut dives; Quo casu veniam Tutori dandam esse remur, si bona intentione aliquid exposuerit. Exceptio etiam est in eo qui veniam aetatis impetravit. An autem Consensu Magistratus facere possit? novum est dubium; quod utique per se negative definiendum, quia nec ipse Magistratus pupillarem pecuniam aleæ subdicere poterit.

§. XXIX.

Si igitur Tutor forte moveatur feraturque in commodum pupilli etiam hac ratione probabiliter promovendum, tutius erit, si coram Magistratu vel Testibus declaraverit, se bona intentione symbolas sub nomine pupilli accepturum, aut sub contractu assecurationis, in casum victoriæ certam portionem sibi habendi; in casum de collatæ spei, pupillum indemnem præstandi. Quam methodum ut Prudentissimis Viris approbatam, hic allegare lubenter voluimus.

§. XXX.

Quæ dicta sunt de Tutoribus, ea ad Administratores Piorum Corporum, Collegiorumque Præfectos erunt meritò applicanda. Facta tamen hac limitatione, quod,

quod, si illa Corpora & Collegia Fiscum quendam habuerint, Administratores inde partem decerptam tutò Lotteriæ committere queant. *Vid. l. 2. ff. qus. ex fact. Tut. vel Cur. l. 8. pr. de reb. cor. qui sub tut. vel Cur. l. 3. C. arbitr. tutel. Conf. MASCARD. de Probat. concl. 1393. CARPZOV. P. 2. C. 11. def. 38.*

§. XXXI.

Redeamus ad Tutorem & Quæramus: *Utrum Tutor pecunia pupillari sortem redimens, lucrumque reportans, cedere illud debeat pupillo arg. l. 2. ff. alleg. qu. ex fact.* Resp. Neutiquam: Ob maximam inæqualitatis rationem; Lex enim illa pupillo tribuit electionem an pecuniam recipere, an rem emptam habere velit: hæc autem electio hic cessat. Porro Ad immobilium & prædiorum emtionem restringenda meritò illa erit. Et Tandem, haud adeo magna summa erit, quam forte in id impendit, adeoque insuper difficilis probationis. Idem affirmandum de pecunia dotali.

§. XXXII.

In materia societatis varia etiam ad Lotterias trahenda obveniunt, quæ tamen hic fufius memorare superfedemus, quia primo intuitu statim ex paritate rationum sunt decidenda. Unicum interea movebimus dabimusque Casum: Cnejus & Pompejus symbolam sibi vindicarunt æquis portionibus; Pompejus deserit appellationem, & Cnejus continuat eandem in solidum, extrahiturque insignis lucri Scheda. Quæritur: *An Pompejus portionem postulare possit?* Resp. Omnino, Nisi expresse tempore intermedio Cnejus protestatus fuerit, secus sibi habeat, quod adeo negligentem elegerit socium, *l. 23. d. R. f. l. 72. §. 2. pro socio §. fin. l. de Societ. l. 25. §. 16. d. fam. erisc.* & quod eundem non expresse compellaverit.

C

§. XXIII.

§. XXXIII.

Circa mandatum itidem obveniunt capita quædam, quæ tamen facilis sunt discussionis : Nisi forte hoc altioris fuerit indaginis ; *In quantum Mandatarius, commissam acceptionem Symbola, vel appellationem ut loquantur, justo tempore negligens, teneatur ad interesse?* Circa quod distinctè erit respondendum ; In priori casu scilicet ob difficilem & impossibilem probationem ejus quod interest, cessare actionem ; In posteriori autem rigor vult præstationem omnium, quæ alias se accepturum fuisse mandans, allegare potest. Lata enim hæc culpa sequentem omnino habet hanc onerosam satisfactionem.

§. XXXIV.

Affecurationem quod attinet, clarissima res est, quod, sicut in omni negotio, ubi aliquid assicuratur, utraque partes de incerto eventu cogitare debent, etiam circa Lotterias Neuter contrahentium eventum scire debeat : Si enim vel assicurans sciverit insigne lucrum emerissee ; vel assicurationem quærens, omnem spem esse collapsam, dolosa illa pactio totum facit ruerenegotium.

Idem in terminis fere dicendum erit de Emtione - Venditione sortium.

§. XXXV.

Ad ultimas voluntates delabimur : Quærimusque : *An is qui Testamento relinquit Lucio omnia bona, & aliquot Symbolos habet in Lotteria latentes ; lucrum emergens transferat ad eundem Legatarium ; An heredibus ab intestato illud cedat.* Respond. brevissimis, quod omnino Lucius & hoc lucretur, quia spem simul legatam sibi habebat, præter-

prætereaque quia in universum jus successit, etiam
jura & actiones sibi vindicare potest.

§. XXXVI.

Ast subsistendum hic esse remur, nilque superesse
statuimus, quam quod a B. L. humaniter contendamus,
ut hanc nostram opellam pro tempore & ex tempore
confectam alto haud despicere velit supercilio. Non
fuerunt nobis evolvendi circa hanc materiam Aristotelis
opera, Bartolique, Baldique, quippe qui de ignoto voca-
bulo & negotio plane silent. Et licet publicis typis im-
pressæ extant: Reflexions sur ce que l'on appelle Bon-
heur & Malheur en matiere de Lotteries, & sur le bon
Usage qu' on en peut faire. a Amsterdam 1696. ut &
Critique Historique, Politique, Morale, Economique
& Comique sur les Lotteries anciennes & modernes,
spirituelles & temporelles des Etats & des Eglises par
Mr. Leti. a Amsterd. 1697. 2. Tom. in 12. primum itali-
cè edita, post translata; Adversus quam strinxit cala-
mum Anonymus, emittens: Considerations sur la Cri-
tique des Lotteries & sur l' Auteur, tamen ad usus no-
stros ea scripta convertere, datum non fuit. Tribus in-
terea: si non ex voluntate legentis egimus, tamen
pro argumenti ratione bonis gratiam
fecisse speramus. Cateri
nihil ad nos.

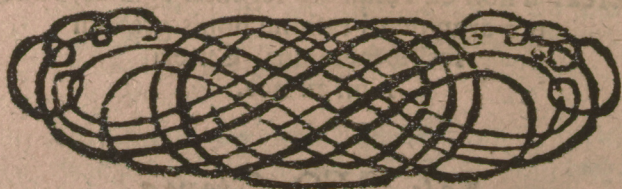
Soli DEO Gloria.

c 2

Corol-

Corollaria.

- I. Quicumque Atheus est vere & secundum conscientiam suam talis, ille certissimè stupidus est.
- II. Et quia hoc verum, sequitur, quod Viri sapientiæ & prudentiæ laude insignes, haud temere pro Atheis sint declarandi.
- III. Quæsitus haud ita pridem Vir quidam eruditus: Annon in Controversia Wolffiana calammum stringere vellet? respondit: Pro Wolffio scribere, religionem; Contra eundem, conscientiam vetare. Quæritur itaque: An recte responderit? Resp. Non.
- IV. Nemo, qui non aliquando in vita sua, per quadrantem horæ minimum, fuit Atheus, dignus potest dici Philosophus.

NOBI

Nobilissime atque Ornatissime
DOMINE STEVERE!

*Notum mihi facit Typotheta adhuc
dari vacuum, quo itaque illud ex-
pleatur, hanc epistolam gratulato-
riam & TIBI & TUIS scriptam,
huc collocare æquum judicavi. Scio
equidem, haud raro Juvenes Stu-
diosos & applausibus & encomiasticis literis plus de-
trimenti quam fructus percipere; dum scilicet sibi
jam videntur esse Magni, quia Virorum eruditorum
laudibus digni sunt æstimati. Ast insimul bene mihi
constat generosis animis non remoram sed calcar illis
ipsis addi atque injici, ut nimirum in id laborent, ut
cum DEO & diē tales evadant, quales se nondum esse,
probe agnoscunt. TU NOBILISSIME STEVERE
nosti dictærum: Multi ad sapientiam pervenissent,
nisi se jam eō pervenisse putassent; Quapropter
procul a te abesse novi, vanam affectationem eorum,
quæ nondum in bonis habes. Adhuc enim tua mes-
sis in herba est. Interim tamen non invita veritate
dicendum erit; herbam tuam jamjam felicem pro-
mittere messem, nisi casu fortuito & negligentia illa
perdatur. Gratulor itaque Tibi tuisque speciatim-
que*

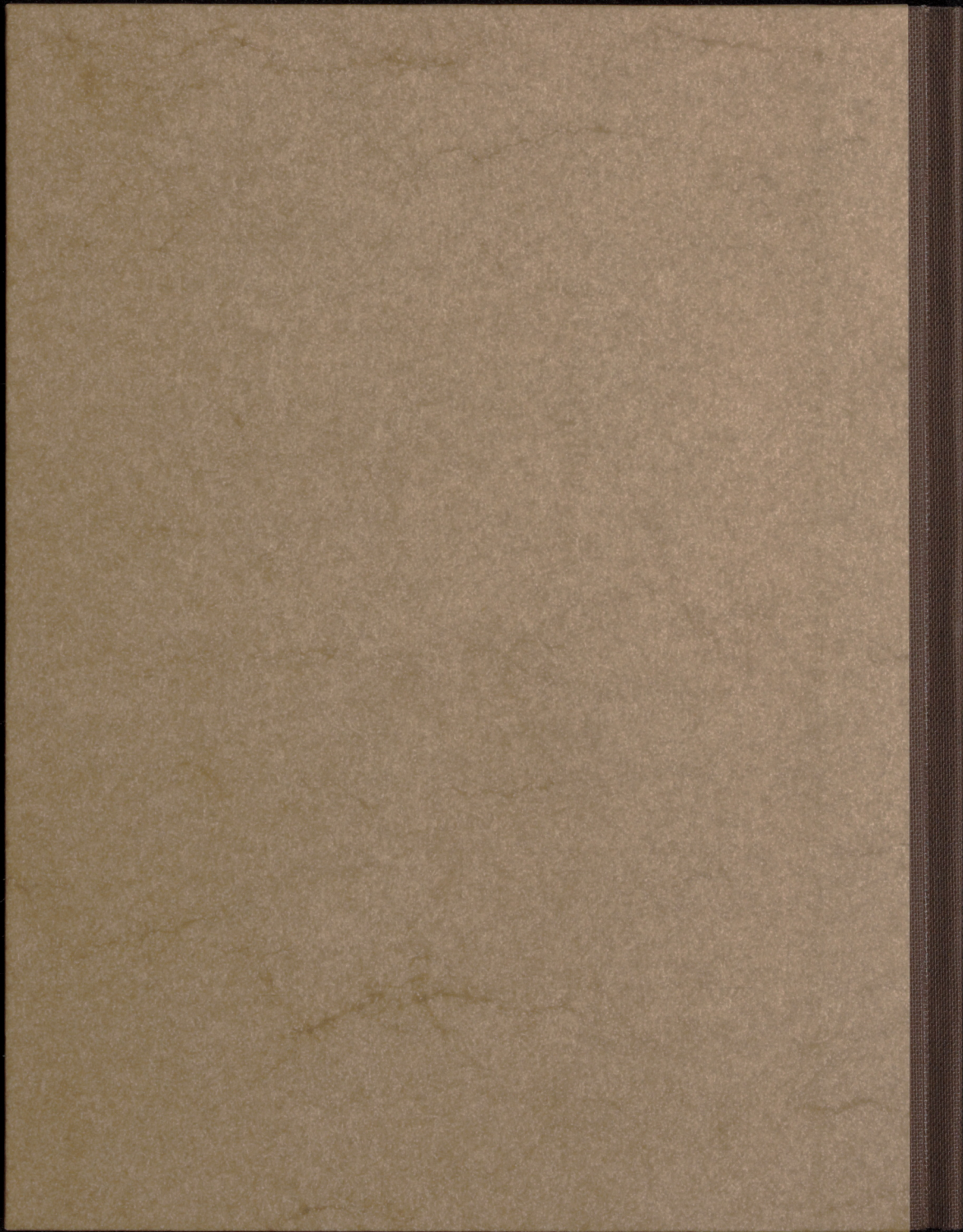
que PISSIMÆ TUÆ MATRI, & CONSULTIS-
SIMIS TUIS DOMINIS PATRUIS & FRATRI-
BUS, de hacce herba, & T. O. M. sedulus implo-
ro, velit gratia suæ aura illam adspirare, campum-
que tuum rigare, ita, ut largissimam aliquando vi-
deant messem, & in te habeant dignum tam MA-
GNI PARENTIS, (cujus memoria mihi non sine
singultu succurrit) cujusque vultum & imaginem ad
vivum quasi refers & indies magis magisque refe-
res, Filium. Ego interea, pro meis viribus, aquam
huic herba affundere, non negligam, Quia

Tibi Tuisque Studiis

bene cupio

P R Æ S E S.

sime atque Ornatisime
LINE STEVERE!

*Otum mibi facit Typotheta adhuc
dari vacuum, quo itaque illud ex-
pleatur, hanc epistolam gratulato-
riam & TIBI & TUIS scriptam,
huc collocare æquum judicavi. Scio
equidem, haud raro Juvenes Stu-
usibus & encomiasticis literis plus de-
fructus percipere; dum scilicet sibi
esse Magni, quia Virorum eruditorum
sunt æstimati. Ast insimul bene mibi
is animis non remoram sed calcar illis
e injici, ut nimirum in id laborent, ut
ie tales evadant, quales se nondum esse,
z. **TU NOBILISSIME STEVERE**
; Multi ad sapientiam pervenissent,
pervenisse putassent; Quapropter
se novi, vanam affectationem eorum,
bonis habes. Adhuc enim tua me-
Interim tamen non invita veritate
herbam tuam jamjam felicem pro-
nisi casu fortuito & negligentia illa
ratulor itaque Tibi tuisque speciatim-
que*